

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

15. aprill 2021 *

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) – Määrus (EÜ) nr 1698/2005 – Määrus (EL) nr 65/2011 – Artikli 16 lõike 5 kolmas lõik – Määrus (EÜ) nr 73/2009 – Artiklid 4 ja 6 – Määrus (EÜ) nr 1122/2009 – Maaelu arengu toetus – Põllumajanduse keskkonnatoetus – Toetus elurikkuse säilitamiseks karjamaadel – Selle toetuse saamiseks vajalike tingimuste täitmata jätmine – Enne õiget aega niitmine – Nende toetuste vähendamine ja nende saajate hulgast väljaarvamine – Kohustuslikud nõuded – Kohustuslikud majandamisnõuded – Heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuded – Kohustused, mis ületavad liikmesriigi õigusaktidega kehtestatud kohustuslikke nõudeid, miinimumnõudeid ja muid asjakohaseid kohustuslikke nõudeid

Kohtuasjas C-736/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Augstākā tiesa (Senāts) (Läti kõrgeim kohus) 30. septembri 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. oktoobril 2019, menetluses

ZS „Plaukti“

menetluses osales:

Lauku atbalsta dienests,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen (ettekandja), kohtunikud C. Toader ja M. Safjan,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Läti valitsus, esindajad: L. Juškeviča, V. Soņeca ja K. Pommere, hiljem K. Pommere,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Kaduczak ja A. Sauka,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: läti.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada komisjoni 27. jaanuari 2011. aasta määruse (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas (ELT 2011, L 25, lk 8; parandus ELT 2011, L 201, lk 20), artikli 16 lõike 5 kolmandat lõiku ja artikli 18 lõike 1 punkti a, nõukogu 20. septembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT 2005, L 277, lk 1; parandus ELT 2012, L 206, lk 23) artikli 39 lõiget 3, ja nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003 (ELT 2009, L 30, lk 16; parandus ELT 2010, L 43, lk 7), artikleid 4 ja 6.
- 2 Taotlus on esitatud Lätis asutatud põllumajandusettevõtja ZS „Plaukti“ (edaspidi „Plaukti“) ja Lauku atbalsta dienests (maaelu arengu amet, Läti) vahelises kohtuvaidluses seoses viimati nimetatud keeldumisega maksta toetust elurikkuse säilitamiseks karjamaadel (edaspidi „toetus elurikkuse säilitamiseks karjamaadel“).

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 1698/2005

- 3 Määruse nr 1698/2005 põhjenduses 35 oli märgitud:

„Põllumajanduslik keskkonnatoetus peaks etendama tähtsat osa maapiirkondade säästva arengu toetamisel ning vastamisel ühiskonna kasvavale nõudlusele keskkonnateenuste järele. Põllumajanduslik keskkonnatoetus peaks kannustama põllumajandustootjaid ja teisi maa valdajaid teenindama ühiskonda tervikuna, võttes kasutusele põllumajandusliku tootmise meetodeid, mis on ühitatavad keskkonna, maastiku ja selle tunnusjoonte, loodusvarade, mulla ja geneetilise mitmekesisuse kaitse ja parandamisega, või jätkates nende meetodite kohaldamist. [...]“.
- 4 Selle määruse artikkel 36 asus määruse IV jaotise I peatüki 2. jao 2. teljes „Keskkonna ja paikkonna parandamine“. Selles artiklis oli sätestatud:

„Selle jao kohane toetus hõlmab:

 - a) põllumajandusmaa säästvale kasutusele suunatud meetmed järgmise kaudu:

[...]
 - iv) põllumajanduslik keskkonnatoetus;

[...]“.

5 Nimetatud määruse artikli 39 lõigetes 1–3 oli sätestatud:

„1. Liikmesriigid teevad oma territooriumil kättesaadavaks artikli 36 punkti a alapunktis iv sätestatud toetuse vastavalt oma erivajadustele.

2. Põllumajanduslikku keskkonnatoetust antakse põllumajandustootjatele, kes võtavad vabatahtlikult põllumajanduse keskkonnakohustusi. [...]

3. Põllumajanduslik keskkonnatoetus hõlmab ainult neid kohustusi, mis ületavad [nõukogu 29. septembri 2003. aasta] määruse (EÜ) nr 1782/2003 [millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (EÜT 2005, L 277, lk 1; ELT eriväljaanne 03/40, lk 269; parandus ELT eriväljaanne 03/46, lk 290)] artiklitega 4 ja 5 ning III ja IV lisaga kehtestatud vastavaid kohustuslikke nõudeid, minimaalseid väetiste ja taimekaitsevahendite kasutuse nõudeid ning muid asjakohaseid siseriiklike õigusaktidega kehtestatud ja programmis kindlaksmääratud kohustuslikke nõudeid.

Need kohustused võetakse tavaliselt viieks kuni seitsmeks aastaks. Vajaduse korral ja kui see on põhjendatud, võib konkreetset tüüpi kohustuste jaoks määrata pikema ajavahemiku vastavalt artikli 90 lõikes 2 nimetatud korrale.“

Määrus nr 65/2011

6 Määruse nr 65/2011 artikli 6 lõikes 2 oli sätestatud:

„Käesolevas jaotises kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „pindalapõhine meede“: meetmed või alameetmed, mille puhul toetus põhineb deklareeritud pindalal;

[...]

c) „kindlaksmääratud pindala“ käesoleva määruse artikli 11 ja artikli 15 lõigete 3, 4 ja 5 kohaselt identifitseeritud maalappide või maatükkide pindala, mille jaoks toetust taotletakse;

[...]“

7 Määruse artikli 16 „Pindala suurusega seotud vähendamised ja väljaarvamised“ lõikes 2, lõike 3 esimeses ja teises lõigus ning lõike 5 esimeses kuni kolmandas lõigus oli sätestatud:

„2. Käesoleva artikli kohaldamisel loetakse toetusesaaja poolt deklareeritud pindalad, mis saavad teatava pindalapõhise meetme alusel toetust sama toetusmäära alusel, üheks põllukultuurirühmaks. [...]

3. Kui selgub, et põllukultuurirühma kindlaksmääratud pindala on suurem kui maksenõudes deklareeritud pindala, lähtutakse toetuse arvutamisel deklareeritud pindalast.

Kui maksenõudes deklareeritud pindala on suurem kui selle põllukultuurirühma kindlaksmääratud pindala, võetakse toetuse arvutamise aluseks põllukultuurirühma kindlaksmääratud pindala. [...]

[...]

5. Lõike 3 teises lõigus osutatud juhul arvutatakse toetus kindlaksmääratud pindala alusel, millest lahutatakse kahekordne leitud erinevus, kui see erinevus on suurem kui 3% või kaks hektarit, kuid mitte rohkem kui 20% kindlaksmääratud pindalast.

Asjaomasele põllukultuurirühmale ei anta toetust, kui erinevus on üle 20% kindlaksmääratud pindalast.

Kui erinevus on üle 50%, jäetakse toetusesaaja toetusest ilma selles ulatuses, mis vastab maksenõudes deklareeritud pindala ja kindlaksmääratud pindala erinevusele.“

8 Nimetatud määruse artikli 18 lõike 1 punktis a oli sätestatud:

„1. Taotletud toetust vähendatakse või selle maksmisest keeldutakse, kui ei täideta järgmisi kohustusi või kriteeriume:

a) määruse [...] nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunktides iv ja v ning punkti b alapunktis v osutatud meetmete puhul vastavad kohustuslikud nõuded, väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise miinimumnõuded, määruse [...] nr 1698/2005 artikli 39 lõikes 3, artikli 40 lõikes 2 ja artikli 47 lõikes 1 osutatud muud asjakohased kohustuslikud nõuded ning sellistest nõuetest kaugemale ulatuvad nõuded“.

9 Määruse artiklis 22 oli sätestatud:

„Kui kohaldatakse mitut vähendamist, siis tehakse seda niisuguses järjekorras:

- kõigepealt käesoleva määruse artikli 16 lõigetega 5 ja 6 ning artikli 17 lõigetega 4 ja 5 ettenähtud vähendamised,
- seejärel käesoleva määruse artikliga 18 ettenähtud vähendamised,

[...]“.

Määrus nr 73/2009

10 Määruse nr 73/2009 artikli 4 lõikes 1 oli sätestatud:

„Otsetoetuseid saav põllumajandustootja täidab II lisas loetletud kohustuslikke majandamisnõudeid ning artiklis 6 osutatud häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi.

Esimeses lõigus osutatud kohustusi rakendatakse üksnes põllumajandustootja põllumajandusliku tegevuse või põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaa suhtes.“

11 Määruse artikli 6 lõige 1 nägi ette:

„Liikmesriigid tagavad, et kogu põllumajandusmaa ning eelkõige maa, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil, oleks heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes. Liikmesriigid määratlevad riiklikul või piirkondlikul tasandil heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuded III lisas kehtestatud raamistiku alusel, võttes arvesse asjaomaste alade eriomadusi, sh mulla- ja ilmastikutingimusi, olemasolevat põllumajandustootmist, maakasutust, külvikorda, tootmisviise ja põllumajandusstruktuure. Liikmesriigid ei või määratleda miinimumnõudeid, mida ei ole kõnealuses raamistikus ette nähtud.“

12 Määruse II ja III lisas olid täpsustatud määruse artiklites 5 ja 6 ette nähtud kohustuslikud majandamisnõuded ning head põllumajandus- ja keskkonnatingimused.

Määrus (EÜ) nr 1122/2009

- 13 Komisjoni 30. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1122/2009, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses põllumajandustootjate otsetoetuskavade alusel makstavate toetuste nõuetele vastavusega, ümbersuunamisega ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga ning määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses veinisektori toetuskavade alusel makstavate toetuste nõuetele vastavusega (ELT 2009, L 316, lk 65; parandus ELT 2013, L 246, lk 3) artikli 71 lõikes 1 oli sätestatud:

„Ilma et see piiraks artikli 77 kohaldamist, kohaldatakse vähendamist juhul, kui kindlakstehtud rikkumine tuleneb põllumajandustootja hooletusest. Vähendamine ulatub üldjuhul 3%ni artikli 70 lõikes 8 viidatud kogusummast.

Makseasutus võib pädeva kontrolliasutuse poolt protokollis hindamisosas esitatud hinnangu alusel kooskõlas artikli 54 lõike 1 punktiga c siiski otsustada kas vähendada seda protsenti 1%ni või suurendada seda 5%ni sellest kogusummast või artikli 54 lõike 1 punktis c teises lõigus viidatud juhtudel vähendamisi mitte kohaldada.“

Läti õigus

Dekreet nr 295

- 14 Ministrite nõukogu 23. märtsi 2010. aasta dekreeidi nr 295, mis käsitleb keskkonna ja maapiirkondade maastiku parandamiseks riiklike ja Euroopa Liidu maaelu arengu toetuste andmist, haldamist ja järelevalvet (Ministru kabineta Noteikumi Nr. 295 par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai; *Latvijas Vēstnesis*, 2010, nr 50), põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „dekreet nr 295“), mis kehtis 28. märtsini 2015, artiklis 1 oli sätestatud:

„Käesolevas dekreedis sätestatakse keskkonna ja maastike parandamise meetmete jaoks riiklike ja Euroopa Liidu maaelu arengu toetuste andmise, haldamise ja järelevalve kord vastavalt määrusele nr 1698/2005.“

- 15 Dekreeidi nr 295 artiklis 38 oli sätestatud:

„Taotleja võib saada toetust käesoleva dekreeidi lisa 2 nimetatud abikõlblike põllukultuuride jaoks mõeldud ja kõrge loodusväärtusega karjamaaks määratud põllumajandusmaade eest, tingimusel et ta täidab järgmisi nõudeid:

[...]

38.3 Kasutab kõrge loodusväärtusega karjamaid karjatamiseks ja niidab neid igal aastal, pidades seal kariloomi arvul, mis moodustab veisekarjaühikutes väljendatuna karja tihedusega 0,4–0,9 loomühikut hektari kohta, või niidab neid karjamaid vähemalt üks kord ajavahemikus 1. augustist kuni 15. septembrini. Koristab ja viib niidetud rohu karjamaalt ära või purustab niidetud rohu.“

- 16 Nimetatud dekreeidi lisa 9 jao 4.3 („Karjamaadel elurikkuse säilitamine) punktis 3 oli sätestatud:

„Kui toetuse taotleja ei ole deklareeritud pindala niitnud ajavahemikul 1. augustist kuni 15. septembrini, siis pärast esimest rikkumist talle jooksva kalendriaastal kõnealuse pindala eest toetust ei maksta. Rikkumise kordumise korral peatatakse kõik võetud kohustused ja toetuse taotleja maksab kõnealuse pindala eest selle hetkeni saadud kogu toetuse maaelu arengu ametile tagasi.“

Dekreet nr 139

- 17 Ministrite nõukogu 12. märtsi 2013. aasta dekreeidi nr 139, mis käsitleb otsetoetuskavade raames riiklike ja Euroopa Liidu põllumajandustoetuste andmise korda (Ministru kabineta Noteikumi Nr. 139 Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros; *Latvijas Vēstnesis*, 2013, nr 65), põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „dekreet nr 139“) artiklis 1 oli sätestatud:

„Käesolevas dekreedis sätestatakse otsetoetuskavade raames riiklike ja Euroopa Liidu põllumajandustoetuste andmise kord vastavalt määrusele nr 73/2009.“

- 18 Dekreeidi nr 139 artiklis 18 oli sätestatud:

„Kui põllumajandustootja taotleb korraga teatud kindla pindala eest käesoleva dekreeidi punktis 2.1 osutatud toetust (ühtset pindalatoetust) ja toetusmeetmes „Põllumajanduse keskkonnatoetused“ ette nähtud toetust vastavalt õigusnormidele, mis käsitlevad maaelu arendamise, keskkonna ja looduslike alade parandamiseks riiklike ja Euroopa Liidu toetuste andmist, majandamist ja järelevalvet:

[...]

18.2 Ilma et see piiraks käesoleva dekreeidi punktis 15.4 sätestatud nõuete kohaldamist, kui põllumajandustootja taotleb toetust alameetmest „Karjamaadel elurikkuse säilitamine“ või alameetmest „Puhverribade rajamine“, siis:

18.2.1. tuleb vähemalt kord aastas karjamaid, püsirohumaid ja põllumaid niita ning rohi koristada või purustada (ajavahemikul jooksva kalendriaasta 1. augustist kuni 15. septembrini) või tuleb neil karjamaadel ja püsirohumaadel karjatada ja neid niita.“

- 19 Selle dekreeidi artikkel 19 sätestab:

„Kui põllumajandustootja ei täida mõnd käesoleva dekreeidi artiklites 15 ja 18 nimetatud head põllumajandus- ja keskkonnatingimust, vähendatakse käesoleva dekreeidi artiklis 2 (välja arvatud selle punktis 2.6) nimetatud toetuse summat vastavalt määruse nr 1122/2009 artiklitele 70–72.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 20 Plaukti esitas 13. mail 2014 maaelu arengu ametile taotluse 2014. aasta eest ühtse pindalatoetuse ja põllumajanduse keskkonnatoetuse saamiseks, et säilitada elurikkus karjamaadel, mis hõlmavad kahte maaala kogupindalaga 18,26 hektarit.
- 21 Maaelu arengu amet tuvastas 31. juulil 2014 läbi viidud osalise kohapealse kontrolli tulemusel, et asjaomased alad olid niidetud enne 1. augustit 2014, mis rikub karjamaadel elurikkuse säilitamise toetuse andmise tingimusi.
- 22 Seetõttu keeldus maaelu arengu amet 27. juuni 2015. aasta otsusega Plauktile kõnealuse 18,26 hektari kohta selle toetuse andmisest kogu 2014. aasta eest. Nimetatud amet jättis Plaukti sellest toetusest ilma 2245,98 euro ulatuses ja määras, et see summa tuleb maha arvata mis tahes maksest, mis saadakse järgmisel kolmel kalendriaastal. Lisaks vähendati sama toetust 1% võrra, kuna oli rikutud häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi.
- 23 Plaukti vaidlustas selle otsuse administratiivā rajona tiesa's (rajooni halduskohus, Läti) ja seejärel Administratiivā apgabaltiesa's (regionaalne halduskohus, Läti).

- 24 Kuna nii esimeses kui ka apellatsioonistmes jäeti tema kaebus rahuldamata, esitas Plaukti kassatsioonikaebuse Augstākā tiesale (Senāts) (Lāti kõrgeim kohus).
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kuna on selge, et asjaomased maaalad olid niidetud enne 1. augustit, siis tuleb vastavalt määruse nr 65/2011 artikli 18 lõike 1 punktile a kohaldada riigisest õigusnormi, mille kohaselt jooksva kalendriaasta eest ei maksta vastavate maade kohta mingit toetust karjamaadel elurikkuse säilitamiseks.
- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib siiski teada, kas maaelu arengu ameti määratud muud sanktsioonid on proportsionaalsed; nende hulgas esiteks põhikohtuasja kaebaja ilmajätmine karjamaadel elurikkuse säilitamise toetusest maksenõudes deklareeritud pindala ja kindlaksmääratud pindala erinevusele vastava summa ulatuses, mis tähendab vastavalt määruse nr 65/2011 artikli 16 lõike 5 kolmandale lõigule tasaarvestamist kolme kalendriaasta jooksul ja teiseks kõigi sellele kaebajale makstavate toetuste vähendamine 1% võrra vastavalt määruse nr 1122/2009 artikli 71 lõikele 1, kuna rikuti häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi, juhul kui kindlaks ei ole tehtud põllukultuurirühmas muutuste esinemist. Eelkõige soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 65/2011 artikli 16 lõike 5 kolmas lõik on kohaldatav käesoleval juhul, kus Plaukti ei vasta karjamaadel elurikkuse säilitamise toetuse andmise tingimustele, kuid ei ole tuvastatud ühtegi muudatust põllukultuurirühmas.
- 27 Samuti soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas juhul kui tuvastatakse, et toetusetaotluses deklareeritud põllukultuurirühma pindala ei vasta kindlaksmääratud pindalale, see tähendab kohapeal läbiviidud kontrolli käigus kindlaksmääratud haritava maa pindalale, tuleb korraga kohaldada nii määruse nr 65/2011 artikli 18 lõike 1 punktis a kui ka määruse artikli 16 lõike 5 kolmandas lõigus ette nähtud sanktsiooni. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates võib üheainsa rikkumise eest kahe sanktsiooni kohaldamine olla vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega.
- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb ka selles, kas dekreedid nr 139 punktis 18.2.1 sätestatud nõue on kooskõlas nõuetega, mis tulenevad määruse nr 73/2009 artiklites 4 ja 6 nimetatud headest põllumajandus- ja keskkonnatingimustest koosmõjus määruse nr 1698/2005 artikli 39 lõikega 3, mis käsitleb põllumajanduse keskkonnakohustusi.
- 29 Nendel asjaoludel otsustas Augstākā tiesa (Senāts) (Lāti kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [määruse nr 65/2011] artikli 16 lõike 5 kolmas lõik on kohaldatav juhul, kui hageja ei ole täitnud nõudeid seoses selle pindala niitmise, mille eest taotleti karjamaadel elurikkuse säilitamise toetust (nõue, mis ületab määruse nr 1698/2005 artikli 39 lõikes 3 sätestatud kohustuslikud nõuded), ilma et põllukultuurirühmas oleks toimunud muudatusi?
 2. Kas üheainsa rikkumise eest võib korraga määrata määruse nr 65/2011 artikli 16 lõike 5 kolmandas lõigus ette nähtud sanktsiooni ja selle määruse artikli 18 lõike 1 punktis a ette nähtud sanktsiooni?
 3. Kas [määruse nr 73/2009] artiklitega 4 ja 6 koostoimes [määruse nr 1698/2005] artikli 39 lõikega 3 on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad ette, et üks ja sama nõue võib korraga olla nii kohustuslik miinimumtingimus (nõue) kui ka nõue, mis ületab miinimumnõudeid (põllumajanduse keskkonnatoetuse maksmise tingimus)?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 30 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 65/2011 artikli 16 lõike 5 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et see on kohaldatav juhul, kui toetuse taotleja ei ole täitnud niitmistingimustega seotud põllumajanduse keskkonnakohustusi, ilma et asjaomases põllukultuurirühmas oleks toimunud mingeid muutusi.
- 31 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt määruse nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunktile iv hõlmab selle määruse IV jaotise I peatüki 2. jao 2. teljes „Keskkonna ja paikkonna parandamine“ ette nähtud toetus meetmeid, mis on suunatud põllumajandusmaa säästvale kasutusele „põllumajanduse keskkonnatoetuse“ abil.
- 32 Lisaks tuleneb nimetatud määruse artikli 39 lõigetest 1 ja 2, et liikmesriigid annavad määruse artikli 36 punkti a alapunktis iv sätestatud toetusi kogu oma territooriumil vastavalt oma erivajadustele. Põllumajanduse keskkonnatoetust antakse põllumajandustootjatele, kes on vabatahtlikult võtnud põllumajanduse keskkonnakohustusi.
- 33 Määruse nr 65/2011 artikli 18 lõike 1 punkt a sätestab, et taotletud toetust vähendatakse või selle maksimisest keeldutakse muu hulgas juhul, kui määruse nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunktis iv nimetatud meetmete puhul ei ole täidetud sellised kohustused ja kriteeriumid nagu vastavad kohustuslikud nõuded, muud selle määruse artikli 39 lõikes 3 nimetatud asjakohased kohustuslikud nõuded ning kohustused, ning selliseid nõudeid ületavad nõuded.
- 34 Sellest nähtub, et põllumajanduse keskkonnakohustuste täitmata jätmise toob kaasa põllumajanduse keskkonnatoetuste vähendamise või nende maksimisest keeldumise.
- 35 Määruse nr 65/2011 artikkel 16 käsitleb seevastu põllumajandusmaa pindala suurusega seotud vähendamisi ja väljaarvamisi. Sellega seoses tuleb silmas pidada, et vastavalt selle määruse artikli 16 lõikele 2 loetakse toetusesaaja deklareeritud pindalad, mis saavad pindalapõhise meetme alusel toetust sama toetusmäära alusel, üheks põllukultuurirühmaks. Selle määruse artikli 16 lõike 3 teises lõigus on sätestatud, et kui maksenõudes deklareeritud pindala on suurem kui asjaomase põllukultuurirühma kindlaksmääratud pindala, võetakse toetuse arvutamise aluseks põllukultuurirühma kindlaksmääratud pindala. Sama määruse artikli 16 lõike 5 kolmas lõik näeb ette, et kui toetusetootluses deklareeritud pindala ja kohapealse kontrolli käigus kindlaksmääratud pindala erinevus on suurem kui 50%, jäetakse toetusesaaja taas toetusest ilma erinevusele vastava summa ulatuses.
- 36 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et enne õiget aega niitmise tõttu ei olnud täidetud üks karjamaade bioloogilise mitmekesisuse säilitamise toetuse andmise tingimustest. Maaelu arengu amet asus seetõttu seisukohale, et toetuse andmise tingimused ei olnud kogu deklareeritud pindala osas täidetud ning et järelikult on toetusetootluses deklareeritud pindala ja kohapealse kontrolli käigus kindlaksmääratud pindala erinevus 100%. Niisiis leidis amet, et deklareeritud pindala ületas 100% kindlaksmääratud pindalast, mis õigustas selle ameti sõnul Plaukti asjaomase toetuse saajate hulgast väljajätmist.
- 37 Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, on maaelu arengu ameti kindlaks tehtud ainsaks rikkumiseks enne õiget aega niitmine toetusperioodil, ilma et oleks tuvastatud ühtegi muudatust põllukultuurirühmas. Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et asjaolu, et Plaukti niitis kõnealust pindala enne selleks ette nähtud kuupäeva, ei tähenda siiski, et deklareeritud põllukultuurirühma oleks muudetud viisil, mis põhjendaks huvitatud isiku väljajätmist toetuse saajate hulgast määruse nr 65/2011 artikli 16 lõike 5 kolmanda lõigu alusel.

- 38 Määruse nr 65/2011 artikli 16 lõike 5 kolmanda lõigu selline tõlgendus on kooskõlas põllumajanduse keskkonnatoetuse eesmärgiga, mis määruse nr 1698/2005 põhjenduse 35 kohaselt peaks etendama tähtsat osa maapiirkondade säästva arengu toetamisel ning vastamisel ühiskonna kasvavale nõudlusele keskkonnateenuste järele.
- 39 Esitatud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 65/2011 artikli 16 lõike 5 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav juhul, kui toetuse taotleja ei täitnud niitmistingimuste osas põllumajanduse keskkonnakohustusi, kuid ei ole tuvastatud, et asjaomases põllukultuurirühmas on toimunud muutusi.

Teine küsimus

- 40 Esimesele küsimusele antud vastust arvesse võttes ei ole teisele eelotsuse küsimusele vaja vastata.

Kolmas küsimus

- 41 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 73/2009 artikleid 4 ja 6 koostoimes määruse nr 1698/2005 artikli 39 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt võib üks ja sama nõue kujutada endast korraga nii heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuet kui ka miinimumnõudeid ületavat nõuet, see tähendab põllumajanduse keskkonnatoetuse maksmise tingimust.
- 42 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et määruse nr 73/2009 artikli 4 kohaselt peab otsetoetusi saav põllumajandustootja täitma teatud kohustuslikud majandamisnõuded ning selle määruse artiklis 6 osutatud head põllumajandus- ja keskkonnatingimused.
- 43 Viimati nimetatud artikkel kohustab liikmesriike tagama, et kogu põllumajandusmaa oleks heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes. Selleks peavad liikmesriigid määratlema heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuded nimetatud määruse III lisas sätestatud raamistiku alusel ega tohi määratlema miinimumnõudeid, mida ei ole kõnealuses raamistikus ette nähtud.
- 44 Vastavalt määruse nr 1698/2005 artikli 39 lõikele 3 hõlmab põllumajanduslik keskkonnatoetus ainult neid kohustusi, mis ületavad määruse nr 1782/2003 artiklitega 4 ja 5 ning III ja IV lisaga kehtestatud kohustuslikud nõuded (üle võetud määruse nr 73/2009 artiklites 4 ja 5 ning selle määruse II ja III lisas). Määruse nr 1698/2005 artikli 39 lõike 3 eesmärk on seega tagada, et asjaomaseid toetusi antakse ainult tegevuste ja toimingute jaoks, mis vastavad kõrgematele keskkonnaalastele eesmärkidele kui sellised kohustuslikud nõuded nagu heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuded.
- 45 Seejärel tuleb korrata, et nagu nähtub ka eelotsusetaotlusest, võetakse dekreedid nr 295 punktis 38.3 muu hulgas üle põllumajanduse keskkonnatoetuste nõuded. Selles punktis on eelkõige ette nähtud, et taotleja võib saada toetust kõrge loodusväärtusega karjamaadele, kui neid karjamaid niidetakse vähemalt üks kord ajavahemikul 1. augustist kuni 15. septembrini.
- 46 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabe kohaselt kujutavad Läti õiguses ette nähtud niitmistingimused endast nii määruse nr 73/2009 artiklite 4 ja 6 kohaseid miinimumnõudeid kui ka miinimumnõudeid ületavaid nõudeid.

- 47 Ühelt poolt peavad määruse nr 1698/2005 artikli 39 kohased põllumajanduse keskkonnakohustused ületama määruse nr 73/2009 artiklites 4 ja 6 sätestatud heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõudeid. Teiselt poolt, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 43, ei saa liikmesriigid määratleda miinimumnõudeid, mida ei ole ette nähtud viimati nimetatud määruse III lisas.
- 48 Seega tuleb määruse nr 73/2009 artiklitest 4 ja 6 tulenevate heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuete järgimise hindamisel kindlaks teha, kas need on nõuetekohaselt määratletud selle määruse III lisas sätestatud raamistiku alusel. Kui see on nii, võib sellise nõude täitmata jätmine tuua kaasa toetuse vähendamise määruse nr 1122/2009 artikli 71 lõike 1 alusel.
- 49 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 73/2009 artikleid 4 ja 6 koostoimes määruse nr 1698/2005 artikli 39 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt võib üks ja sama nõue kujutada endast korraga nii heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuet kui ka miinimumnõudeid ületavat nõuet, see tähendab põllumajanduse keskkonnatoetuse maksmise tingimust.

Kohtukulud

- 50 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise ja seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

- 1. Komisjoni 27. jaanuari 2011. aasta määruse (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas, artikli 16 lõike 5 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav juhul, kui toetuse taotleja ei täitnud niitmistingimuste osas põllumajanduse keskkonnakohustusi, kuid ei ole tuvastatud, et asjaomasel põllukultuurirühmas on toimunud muutusi.**
- 2. Nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003, artikleid 4 ja 6 koostoimes nõukogu 20. septembri 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta artikli 39 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt võib üks ja sama nõue kujutada endast korraga nii heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuet kui ka miinimumnõudeid ületavat nõuet, see tähendab põllumajanduse keskkonnatoetuse maksmise tingimust.**

Allkirjad